

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

og deres stedfortrædere

Bilag	Journalnummer	Kontor	
1	400.C.2-0	EU-sekr.	16. februar 2001

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Arbejdsministeriets notat om regeringens svar på Kommissionens begrundede udtalelse af 16. oktober 2000 om den danske gennemførelse af direktiv 89/391/EØF om forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet (rammedirektivets artikel 8, stk. 4 og 5).

Sagen omhandler spørgsmål om den danske gennemførelse af direktiv 89/391/EØF om forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet (rammedirektivets artikel 8, stk. 4 og 5) Notat til Juridisk Specialudvalg om Kommissionens begrundede udtalelse i sagen om den danske gennemførelse af rammedirektivet om sikkerhed og sundhed {{SPA}} artikel 8(4) og 8(5). Notat til Juridisk Specialudvalg om Kommissionens begrundede udtalelse i sagen om den danske gennemførelse af rammedirektivet om sikkerhed og sundhed {{SPA}} artikel 8(4) og 8(5).

I forlængelse af EU-kommissionens åbningskrivelse af 18. juni 1997 (SG(97) D/4596) til den danske regering, og regeringens svar af 18. august 1997 og 28. oktober 1999, har EU-kommissionen i henhold til EF-traktatens artikel 226 fremsendt en begrundet udtalelse af 16. oktober 2000 (SG(2000) D /1995/2134).

Kommissionen meddeler i den begrundede udtalelse den danske regering, at Danmark har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til EF-traktaten og bestemmelserne i artikel 8, stk. 4 og 5, i direktiv 89/391/EØF om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet ved ikke at have foretaget en korrekt gennemførelse af direktivet. Kommissionen opfordrer i den begrundede udtalelse Danmark til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme Kommissionens krav.

Artikel 8, stk. 4, omhandler arbejdstagerens ret til at forlade arbejdspladsen i forbindelse med en alvorlig umiddelbar fare, uden at dette må lægges den ansatte til last og medføre skadelige eller urimelige konsekvenser.

Den danske regering har hidtil været af den opfattelse, at artikel 8, stk. 4, var tilstrækkelig gennemført i dansk ret. I dansk ret har en ansat ret til at forlade arbejdet, hvis den ansattes liv, ære eller velfærd er i fare. Det følger

af retspraksis og almindelige arbejdsretlige principper, og er blandt andet også forudsat i Normens § 5, stk. 2. Beskyttelse mod usaglig afskedigelse er indeholdt i funktionærloven, hovedaftalerne, samt følger af almindelige forvaltningsretlige principper.

Artikel 8, stk. 5, omhandler arbejdstagerens muligheder for selv at træffe foranstaltninger i forbindelse med en sådan fare, uden at det må lægges den ansatte til last, medmindre den ansatte har handlet tankeløst eller udvist grov forsømmelighed.

Artikel 8, stk. 5 er hidtil anset for implementeret i arbejdsmiljølovens § 28 stk. 2 og reglerne på det erstatningsretlige område, herunder erstatningsansvarslovens § 23.

§ 28 stk. 2 har følgende ordlyd:

Bliver de ansatte opmærksomme på fejl eller mangler, som kan forringe sikkerheden eller sundheden, og som de ikke selv kan rette, skal de meddele det til et medlem af sikkerhedsgruppen, arbejdslederen eller arbejdsgiveren.

Efter bestemmelsen kan en ansat ikke blive straffet, hvis den ansatte handler forsvarligt inden for vedkommendes arbejdsområde. Efter de erstatningsretlige regler kan den ansatte heller ikke blive erstatningsansvarlig, med mindre de almindelige erstatningsretlige betingelser er opfyldt.

For så vidt angår **artikel 8, stk. 4**, understreger Kommissionen, at formålet med bestemmelsen er at beskytte ansatte, der på grund af en alvorlig, umiddelbar og uundgåelig fare forlader arbejdspladsen m.v. Selvom Normens § 5, stk. 2, kan anses at finde anvendelse på alle arbejdstagere, finder Kommissionen, at anvendelsen af Normens § 5, stk. 2, forudsætter, at der eksisterer en arbejdskonflikt, hvilket efter Kommissionens opfattelse følger af Normens titel og af ordlyden af § 5, stk. 2. Derfor mener Kommissionen ikke, at Normens § 5 stk. 2, indeholder en tilstrækkelig generel og ubetinget garanti, som krævet i rammedirektivets artikel 8, stk. 4.

Kommissionen understreger endvidere, at anvendelsesområdet for artikel 8, stk. 4, heller ikke er begrænset til erstatningsspørgsmål mellem arbejdsgiveren og arbejdstageren, og at bestemmelsen skal sikre, at arbejdstagere, der står overfor en alvorlig og umiddelbar fare kan forlade arbejdsstedet, uden at dette på nogen måde kan lægges dem til last.

For så vidt angår **artikel 8, stk. 5** understreger Kommissionen, at det centrale i bestemmelsen er konsekvenserne for den ansatte af de foranstaltninger, som den ansatte træffer for at afværge en alvorlig fare for sikkerheden.

Kommissionen mener på den baggrund, at arbejdsmiljølovens § 28 stk. 2, handler om noget andet end rammedirektivets artikel 8(5), når § 28 stk. 2, bestemmer, at en ansat skal informere et medlem af sikkerhedsgruppen m.v., når den ansatte bliver opmærksom på fejl og mangler, der kan forringe sikkerheden og sundheden, og den ansatte ikke selv kan rette fejlen eller manglen.

Kommissionen mener heller ikke, at erstatningsansvarsloven giver den ansatte tilstrækkelig beskyttelse, fordi den ikke beskytter den ansatte mod andre typer af sanktioner, herunder afskedigelse.

Sagen har været vurderet meget nøje. Det er regeringens opfattelse, at Kommissionen må antages at have ret i, at rammedirektivet ikke er gennemført i fornødent omfang, og at Danmark forventes at ville tabe en retssag om manglende implementering. Som konsekvens heraf er det nødvendigt at vedtage supplerende lovgivning til gennemførelse af direktivets artikel 8, stk. 4 og 5.

Det fremgår derfor af svarudkastet til Kommissionen, at den danske regering er indstillet på at imødekomme Kommissionens begrundede udtalelse og anerkender, at der kan være behov for at præcisere den eksisterende lovgivning og retstilstand, idet ansatte ikke i tilstrækkelig grad er sikret rettighederne efter art. 8, stk. 4 og 5.

Det fremgår videre, at den danske regering på denne baggrund vil foretage en mere ordret implementering af direktivets artikel 8, stk. 4 og 5, i den danske arbejdsmiljølov, idet dette vil være i overensstemmelse med det forhold, at rammedirektivet efter EF-lovgivningen er et arbejdsmiljødirektiv.

Det meddeles, at den danske regering snarest vil fremsætte lovforslag om ændring af lov om arbejdsmiljø, hvor der i lovens kapitel 4 indføres en ny § 17a og § 17b, således at en ansat har ret til forlade sin arbejdsplads eller træffe foranstaltninger i forbindelse med en alvorlig umiddelbar fare. Den ansatte må ikke udsættes for forringelse af sine forhold, og kan tilkendes en godtgørelse, såfremt hans rettigheder krænke s.

Hovedsigtet med bestemmelserne er at beskytte de ansatte mod enhver forringelse af deres forhold. Bedømmelsen af, hvorvidt der er sket krænkelser af de ansattes rettigheder efter bestemmelserne foretages af de civile domstole, hvorfor bestemmelserne ikke vil være underlagt sædvanlig tilsyn og kontrol fra Arbejdstilsynet.

Det foreslås dog samtidig, at bestemmelserne i §§ 17 a og b ikke skal finde anvendelse i det omfang en kollektiv overenskomst giver en ansat rettigheder, som svarer til art. 8, stk. 4 og 5, i rammedirektivet. Spørgsmål om, hvorvidt der er sket krænkelser af en ansats rettigheder efter en kollektiv overenskomst, skal behandles i det fagretlige system.

Det meddeles videre, at forslaget til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø fremsættes i indeværende folketingsamling med henblik på ikrafttræden senest den 1. juli 2001.

Der gøres endelig i svaret opmærksom på, at arbejdsmiljøloven kun gælder for arbejde på landjorden, mens rammedirektivet er generelt. Derfor er der fundet behov for at tilføje en § 2 i lovforslaget, hvorefter tilsvarende bestemmelser indføres i lov om visse havanlæg. For søfarts- og luftfartsområdet er der sket implementering af rammedirektivet, inklusive artikel 8, stk. 4 og 5.

Det kan oplyses, at lovforslaget har været forelagt Arbejds miljørådet til udtalelse, jf. § 66, stk. 3 i arbejdsmiljøloven.